

Professionsbachelor i Sygepleje

Modulbeskrivelse

Modul 3

Somatisk sygdom og lidelse

Hold BosE15 – Foråret 2016

Indhold

Præsentation af modulet.....	3
Oversigt over fag og ECTS-point.....	3
Studieaktivitetsmodellen.....	4
Naturvidenskabelige forestillinger om viden	6
Sygepleje	7
Ernæring.....	9
Anatomi og fysiologi.....	10
Genetik	10
Sygdomslære	11
Deltagelsespligt.....	11
Pensumkrav til modul 3.....	12
Fastlagt obligatoriske studieaktiviteter	12
Ekstern prøve på modul 3.....	12
Karakterfastsættelse.....	14

Præsentation af modulet

Modulet retter sig mod viden om det at være patient med somatisk sygdom, herunder intervention af lindrende og rehabiliterende karakter. Modulet retter sig ligeledes mod anatomiske, fysiologiske og patofysiologiske forhold.

Modulansvarlig: Lotte Myler

Efter modulet har den studerende opnået følgende læringsudbytte:

- At redegøre for den menneskelige organismes opbygning og funktion herunder genetiske aspekter.
- At redegøre for fysiologiske/patofysiologiske herunder ernæringsmæssige sammenhænge og udlede sundhedsrelevante konsekvenser.
- At anlægge et patientperspektiv i relation til sygdom og lidelse, herunder menneskers oplevelser, reaktioner og handlinger i forbindelse med sygdom, lidelse eller forestående død.
- At identificere, beskrive og analysere udvalgte sygeplejefaglige problemstillinger.
- At søge og anvende praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden om udvalgte patofysiologiske fænomener og sygeplejefaglige interventioner i forhold hertil.
- At anvende kliniske metoder til vurdering af patienters fysiologiske tilstand.
- At beskrive klassiske naturvidenskabelige forestillinger om viden og give eksempler på naturvidenskabens bidrag til sygeplejeteori og sygeplejefaglig praksis.

Oversigt over fag og ECTS-point

Sygeplejefaget er hovedfaget. Der inddrages viden fra henholdsvis natur-, sundheds-, human- og samfundsvidenskaben i faget sygepleje, hvor det er relevant for udøvelse af sygeplejevirkning. Modulet er et fuldt teoretisk modul på 15 ECTS-point.

Sygeplejefaget

Sygepleje

6.0 ECTS point

Sundhedsvidenskab

Ernæringslære og diætetik

2.0 ECTS point

Sygdomslære herunder patologi

2.0 ECTS point

Naturvidenskabelige fag

Anatomi og fysiologi, herunder genetik

5.0 ECTS point

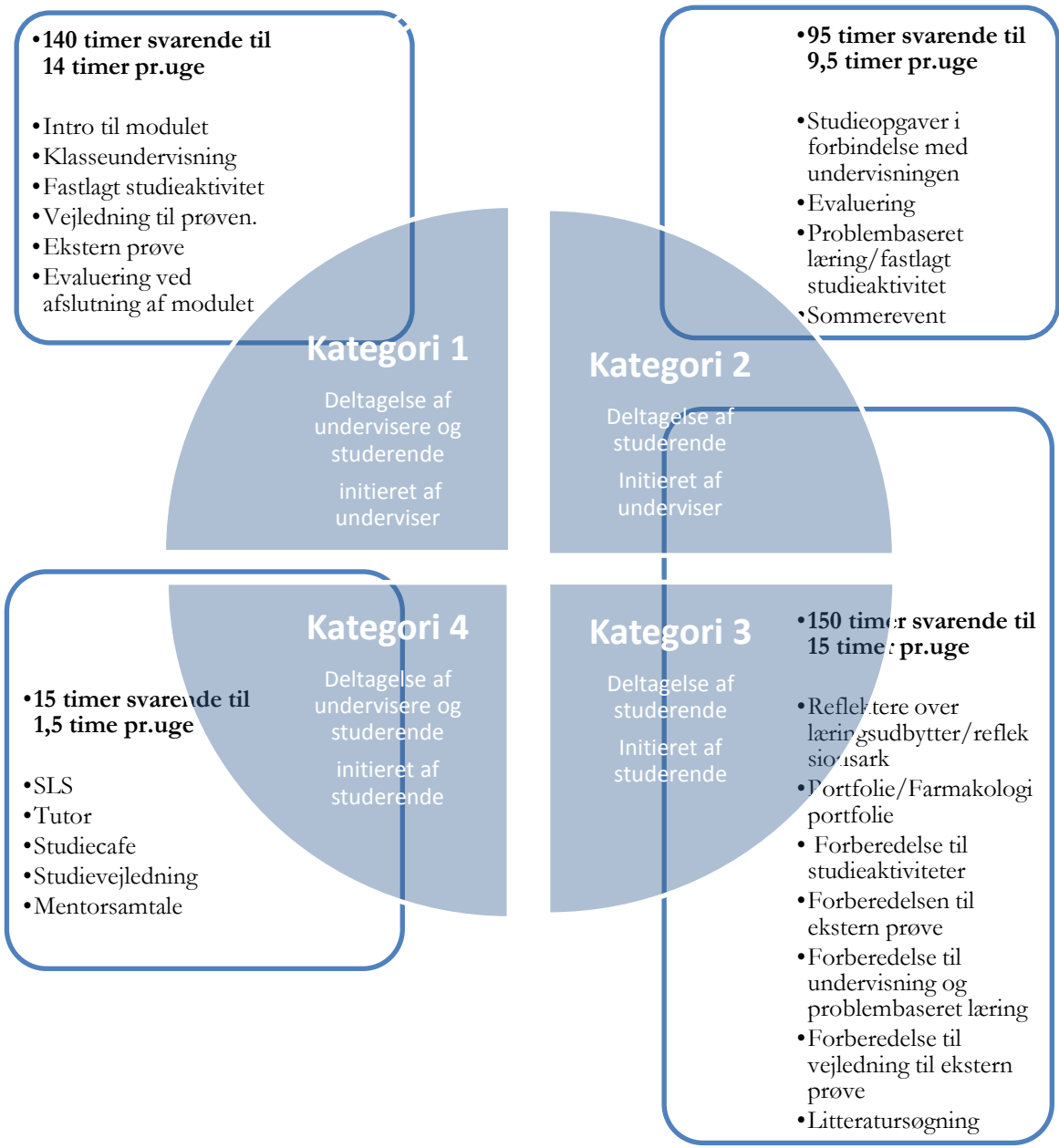
Studieaktivitetsmodellen

En professionsbacheloruddannelse er et fuldtidsstudie (40 timer/ugen), der består af flere studieformer. Ud over undervisningstimer hvor det forventes at den studerende deltager og er aktiv, er der eks. problembaseret læring, egen forberedelsestid, studiegruppe, studieaktiviteter og opgaveskrivning der kræver en aktiv indsats af dig som studerende.

Studieaktivitetsmodellen viser hvordan de 400 timer på modul 3 gennemsnitligt er fordelt indenfor forskellige kategorier af aktiviteter. De fire overordnede kategorier for aktiviteter som studerende er:

- Kategori 1: Aktiviteter med deltagelse af undervisere og studerende - initieret af underviser. Det kan eks. være klasseundervisning, fastlagte studieaktiviteter, prøver mv.
- Kategori 2: Aktiviteter med deltagelse af studerende - initieret af underviser. Det kan eks. være arbejde i studiegrupper, problembaseret læring, evaluering, sommerevent mv.
- Kategori 3: Aktiviteter med deltagelse af studerende - initieret af studerende. Det kan eks. være refleksioner og arbejde med portfolio, forberedelse, litteratursøgning mv.
- Kategori 4: Aktiviteter med deltagelse af undervisere og studerende - initieret af studerende. Det kan eks. være tutorfunktion, deltagelse i studiecafe, vejledning, temadage mv.

På modul 3 er der mange timer under kategori 3, hvor det er den enkelte studerendes ansvar at prioritere og disponere sin aktivitet i forhold til at opnå modulets læringsudbytter og være studieaktiv i forhold til at være berettiget til SU.

Naturvidenskabelige forestillinger om viden

Der præsenteres klassiske naturvidenskabelige forestillinger om viden og arbejdes med eksempler på naturvidenskabens bidrag til sygeplejeteori og sygeplejepraksis.

Centrale elementer:

- Kriterier for viden
- Objektivitet og det objektive vidensideal
- Kvantitativ forskning

Litteratur:

- ❖ Birkler, J. (2005). *Videnskabsteori*. Munksgaard Danmark, kap. 2, 3 og 4
- ❖ Greve, H; Pedersen, P. (2010). Hjertekirurgiske patienters opfattelse af kvalitet i pleje og behandling – KUPP. Et pilotstudie. *Sygeplejersken* 12/2010, s. 67-77
- ❖ Laursen, B. (2008). Måling af kroniske smerter. *Tidsskrift for sygeplejeforskning* 2, s. 20–22 (*)
- ❖ Laustsen et al. (2007). Kvalitetsudvikling af håndhygiejne. *Vård i Norden* 84, Vol 27/2, s. 44-47
- ❖ Lindermann, G. (2006). Find årsager og sammenhænge. *Sygeplejersken* 23/2006, s. 54-55
- ❖ Lindermann, G; Boolsen, M. (2006). Sådan finder du tal. *Sygeplejersken* 19/2006, s. 48-50
- ❖ Madsen, M. (2011). Den epidemiologiske forskningsmetode. I: Vallgård, S; Koch, L. (red.). *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. 4. udg. Munksgaard Danmark, s.243-282
- ❖ Pedersen et al. (1999). Aktiv inddragelse af ældre ortopædkirurgiske patienter i egen kostforplejning øger energi- og proteinindtagelsen postoperativt. *Sygeplejersken* 21/1999, s. 28-35

Information om supplerende materiale findes i studiezone.

Litteraturopgivelser efterfølgende markeredet med (*) findes i studiezone.

Underviser: Pernille Kofoed Nielsen

Sygepleje

Med afsæt i metoden problembaseret læring arbejdes der med patientperspektivet i relation til sygdom, lidelse og forestående død. Der identificeres, beskrives og analyseres udvalgte patientfænomener og deraf sygeplejefaglige problemstillinger. Hvor der i planlægning af sygeplejeinterventioner og kliniske metoder inddrages naturvidenskabelig viden fra sygeplejens støttefag samt kritisk anvendelse af relevante screeningsmetoder.

Der sigtes mod, at den studerende udvikler kompetence i at søge og anvende praksis-, udviklings- og forskningsbaseret litteratur i direkte relation til at identificere, beskrive og analysere de valgte patientfænomener og sygeplejefaglige problemstillinger.

Centrale emner er:

- Ernæring (væskebalance, kvalme og opkastning, ernæringstilstand)
- Elimination (vandladning, afføring, obstipation, diarre´ og laksantia)
- Immobilitetskomplikationer
- Screeningsmetoder(ernæringsscreening, faldscreening, observation af vitale parametre – EWS, VAS/NRS, decubitusscreening, m.m)
- Smertefysiologi, herunder patientperspektivet samt egen holdning til smertefænomenet.
- Sygdom, lidelse, håb, livsmod og livets afslutning, herunder istandgørelse af mors.
- Seksualitet i relation til sygdom/lidelse og rehabilitering.

Litteratur:

- ❖ Ankersen, L; Lomborg, K. (2010). Appetitløshed i hverdagslivet med uhelbredelig kræftsygdom. *Klinisk Sygepleje*. 1/2010, s. 16-28
- ❖ Frederiksen, A; Arneberg, H. (2012). Vandladning. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2 - Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 11
- ❖ Graubæk, A. (2012). Sundhed, sygdom og reaktion på at blive syg. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 1 - Sygeplejerske · patient · relation*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 7
- ❖ Grum, M. (2008). Sygeplejerske-patient-samarbejde – en litteraturbaseret oversigt. *Klinisk Sygepleje*. 3/2008, s. 14-25

- ❖ Ilkjær, I. (2012a). Døden som socialt, sociologisk og biologisk fænomen. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 1 - sygeplejerske · patient · relation*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 15
- ❖ Ilkjær, I. (2012b). Sygeplejen til den døende og døde patient. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2. Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 16
- ❖ Hjortsø, M. (2012). Kommunikation og den professionelle samtale. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 1 - sygeplejerske · patient · relation*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 21
- ❖ Hougaard, L; Birkeland, M. (2012). Kostforplejning. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2. Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 6
- ❖ Knutstad, U. (2012). Kvalme og opkastning. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 1 - Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 5
- ❖ Konradsen, H; Jensen A. (2012). Krop og fysisk fremtoning. I: Martinsen, B; Norlyk, A; Dreyer, P. *Patientperspektivet – En kilde til viden*. 1. udg. Munksgaard, kap. 6 (*)
- ❖ Kruse, B. (2006). Sygeplejerskens forestillinger om overvægt. *Sygeplejersken* 1/2006, s. 34-38
- ❖ Laursen, B. (2012). Sygepleje i relation til patientens seksualitet. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2. Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 14
- ❖ Lohne, V. (2012). Håb og håbløshed. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 1 - sygeplejerske · patient · relation*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 12
- ❖ Lomborg, K. (2011). Krop og velvære. I: Suhr, L; Winther, B. (red). *Basisbog i Sygepleje – krop og velvære*. 2. udg. Munksgaard Danmark, s. 69-83
- ❖ Lorentsen, D; Hansen, T. (2011). Stigmatiseres den fede patient? *Klinisk Sygepleje*. 3/2011, s. 53-62
- ❖ Madsen, K; Winther, B. (2010). Lindrende sygepleje – Sygeplejerske – og patientperspektiver. *Klinisk Sygepleje*. 1/2010, s. 42-50
- ❖ Maglekær, K. (2012). Aktivitet og immobilitet – komplikationer til sengeleje. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2 - Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 13
- ❖ Maglekær, K; Veje, P. (red.)(2015). *Sygeplejebogen 5 – procedurer og teknikker*. 1. udg. Gads Forlag
- ❖ Nilsson, N. (2012). Seksualitet er tabu i sygeplejen. *Sygeplejersken*. 1/2012, s. 86-89
- ❖ Odgaard, E. (2014). Sygepleje til patienter i væskebehandling. I: Nielsen. B. (red). *Sygeplejebogen 3. Teori og metode*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 16
- ❖ Skytt, A. (2014). Sygepleje til patienter med smerter. I: Nielsen. B. (red). *Sygeplejebogen 3. Teori og metode*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 12

- ❖ Travelbee, J. (2008). *Mellemmenneskelige aspekter i sygeplejen*. 1. udg. Munksgaard Danmark, kap. 5, 6, 7, 8 og 9.
- ❖ Øverlie, A. (2012). Defækation. I: Hjortsø, M. (red). *Sygeplejebogen 2. Grundlæggende behov*. 4. udg. Gads Forlag, kap. 10.
- ❖ Selvvalgte sygeplejefaglige artikler indenfor de udvalgte emner.

Undervisnings- og læseplan findes i studiezone.

Litteraturopgivelser efterfølgende markedet med (*) findes i studiezone.

Undervisere: Kirstine Rosendal, Martin Tengberg og Lotte Myler

Ernæring

Faget sigter mod, at den studerende opnår kompetencer i at anvende grundlæggende viden om næringsstoffer og deres betydning for organismens funktioner, kostens betydning for sundhed og sygdom, til aktivt at kunne planlægge, tilrettelægge og udføre sygepleje omkring ernæring.

Centrale emner:

- Ernæringspolitik og lovgivning
- Kostanbefalinger i et historisk, samfundsmæssigt og kulturelt perspektiv.
- Kostens betydning og sammensætning til patienter og borgere i alle aldre.
- Kostregistrering, kostanalyse, ernæringscreening og kostvurdering.
- Kroppens reaktion på faste og sygdom.

Litteratur:

- ❖ Krogager, H; Olsen, I. (2010)(red). *Ernæring, sundhed og sygdom*. 1. udg. Munksgaard, Danmark.

Undervisnings- og læseplan findes i studiezone.

Underviser: Lotte Myler

Anatomi og fysiologi

Faget danner baggrund for teoretiske kundskaber om kroppens opbygning, fysiologiske processer og kontrolsystemer. Hensigten med undervisningen er først at give den studerende en overordnet forståelse af menneskets anatomi. Derefter skal den studerende arbejde mere specifikt med de forskellige organgrupper. Faget er støttefag til sygeplejefaget og inddrages i sygeplejefaget. Specifikke emner:

- Det endokrine system
- Nyrer og urinveje
- Fordøjelsen
- Stofskiftet
- Kønsorganer og forplantning

Litteratur:

- ❖ Nielsen, O; Bojsen-Møller M. (2012). *Anatomi og fysiologi – hånden på hjertet*. 1. udg. Munksgaard, kap. 5, 6, 7, 12, 14

Undervisere: Lotte Myler og Pernille Kofoed Nielsen

Genetik

Faget rettes mod at redegøre for den menneskelige organismes genetiske aspekter.

Litteratur:

- ❖ Nielsen, O; Bojsen-Møller M. (2012). *Anatomi og fysiologi – hånden på hjertet*. Munksgaard, s. 35-40, 447-450
- ❖ Nielsen, O; Springborg, A. (2011). *Biokemi og genetik*. 5. udg. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, s. 286-304
- ❖ Mikkelsen, T. (2005). *Menneskets genetik – en grundbog for sygeplejestuderende*. Århus. Nucleus, s. 27-45, 50-62, 69-73 (*)

Litteraturopgivelser efterfølgende markedet med (*) findes i studiezone.

Underviser: Henrik Svendsen

Sygdomslære

Faget giver en indføring i generelle somatiske sygdomme samt terminologien i sygdomslæren.

Centrale elementer:

- Mave-tarm-leversygdomme
- Væske og elektrolytterapi
- Bevægeapparatets sygdomme
  - hoftefrakturer
- Infektionssygdomme
  - Influenza, bronkitis, pneumoni
- Lungesygdomme
  - Diverse lungesygdomme
- Hjerte-kar-sygdomme
  - Hjerteinsufficiens, hjerterytmeforstyrrelser, venesygdom, lymfekarsygdomme

Litteratur:

- ❖ Viborg, A; Torup, A. (2013). *Sygdomslære – Hånden på Hjertet*. Munksgaard

Undervisnings- og læseplan findes i studiezonon.

Underviser: Christian Caranza

Deltagelsespligt

I de teoretiske uddannelsesperioder deltager den studerende i de fastlagte og målrettede undervisnings- og vejledningsforløb rettet mod modulets tema og centrale fagområder med henblik på at udvikle viden, færdigheder og kompetencer. Deltagelse i de fastlagte studieaktiviteter er obligatorisk og for at bestå modul 3, skal studieaktivitet 1 være gennemført, studieaktivitet 2 være gennemført, samt ekstern prøve modul 3 være bestået.

Ved manglende aktivitet og deltagelse i undervisningen samt manglende gennemførelse af studieaktiviteter, kan der foretages en helhedsvurdering af den

studerende og dennes reelle muligheder for at være studerende og tilegnet sig modulets læringsudbytte.

Pensumkrav til modul 3

Der arbejdes med et gennemsnitligt litteraturkrav på ca. 100 sider pr. ECTS point i teoretisk undervisning.

I valg af pensum skal der inddrages udviklings-/forskningsartikler og projekter. Litteraturlisten skal afspejle fagene i modulet. Det anbefales at litteraturlisten opbevares i den studerendes portfolio.

Fastlagt obligatoriske studieaktiviteter

På modul 3 er der 2 fastlagte studieaktiviteter.

Studieaktivitet i sygepleje.

Rettidig aflevering af alle skriftlige oplæg i sygepleje, samt aktiv deltagelse i de drøftelser og diskussioner der udspiller sig i relation til den planlagte problembaserede læring i sygeplejefaget.

Studieaktivitet i anatomi og fysiologi

En skriftlig individuel prøve af 2 timers varighed. Prøven tager afsæt alle emner i faget anatomi, fysiologi, biokemi og genetik fra modul 1, 2 og 3, i studiespørgsmålene og skal vise den studerendes kompetence i at se sammenhængen mellem kroppens organsystemers fysiologi. Der må ikke anvendes hjælpemidler og for at gennemføre studieaktiviteten skal min 40 % af besvarelserne være rigtige.

Ekstern prøve på modul 3

Indstilling til intern prøve på modul 3 sker automatisk. Prøven er en individuel skriftlig opgave i sygepleje, tidsmæssigt svarende til 7 hverdages varighed.

Med afsæt i en udleveret case skal den studerende dokumentere evne til at anvende og kombinere sygeplejefaglig viden i bearbejdningen af et klinisk orienteret sygeplejefagligt problem inden for de sygeplejefaglige temaer på modul 1, 2 eller 3.

Målet med prøven er, at den studerende kan:

- Identificere, beskrive og analysere et udvalgt sygeplejefagligt problem ved hjælp af relevant sygeplejefaglig litteratur og med inddragelse af sygeplejefaglig viden fra nationale undersøgelser, udviklingsarbejder og/eller forskningsresultater.
- Fokuserer på et patientperspektiv i relation til sygdom og lidelse, herunder menneskers oplevelser, reaktioner og handlinger i forbindelse med sygdom, lidelse eller forestående død.
- Redegøre for anatomiske/ fysiologiske forhold der fremstår relevante for den valgte sygeplejefaglige problemstilling.
- Demonstrere evnen til at udvælge en, for den valgte sygeplejefaglige problemstilling, relevant klinisk screeningsmetode til brug for vurdering af patientens fysiologiske tilstand. Herunder kort inddrager relevant teori om klassiske naturvidenskabelige forestillinger om viden i sygepleje.
- På baggrund af analysen redegøre for relevante sygeplejeinterventioner for den valgte sygeplejefaglige problemstilling.

Opgaven skal indeholde:

- En kort beskrivelse af de sygeplejeproblemstillinger der er hos den udvalgte pt. fra den udleverede case.
- Udvalgelse, begrundelse og formulering af et sygeplejefagligt problem hos den udvalgte patient.
- Beskrivelse af litteratursøgning og en kort præsentation af de udvalgte teorier, samt hvordan opgaven er opbygget.
- Analyse af det udvalgte sygeplejefaglige problem, inddragelse af patientperspektivet, fysiologi, screeningsredskab til vurdering af patientens fysiologiske tilstand samt konsekvenser af de valgte sygeplejeinterventioner.

Rammer for prøven:

Der gives fælles introduktion til opgaven forud for at casen bliver tilgængelig i WiseFlow. Den studerende tilbydes derefter 30 min individuel vejledning, hvor problemstilling og problemformulering godkendes af vejleder.

Opgaven må max. fylde 19.200 anslag inkl. mellemrum, svarende til 8 sider, eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, litteraturliste og evt. bilag.

Litteraturlisten skal som minimum indeholde 150 sider, som afspejler temaerne på de tre moduler.

Opgaven skal overholde de tekniske retningslinjer, se studiehåndbogen.

Opgaven skal afleveres senest fredag 15/4 2016 kl. 13.00 i WiseFlow, hvor karakteren også vil blive tilgængelig for den studerende efter endt votering. Dato for offentliggørelse oplyses på studiezone når denne foreligger.

Der er mulighed for at indstille sig 3 gange til prøven.

Beståede prøver kan ikke tages om.

Se endvidere i studiehåndbogen vedrørende retningslinier for test og prøver.

Karakterfastsættelse

Den studerendes præstation bedømmes ved 7 – trins skalaen ud fra de beskrevne praktiske og faglige kompetencer jvf. Bekendtgørelse nr. 262 af 20/03/2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

For at bestå prøven kræves mindst karakteren 2.

Bedømmelsen tager udgangspunkt i en vurdering af, i hvilket omfang den studerende lever op til formålet for prøven.

Kriterier for at opnå karakteren 12, den fremragende præstation:

”Karakteren 12, gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler”.

Kriterier for at opnå karakteren 02, den tilstrækkelige præstation:

”Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål”.

Jvf. eksamensbekendtgørelsen, BEK nr. 863 af 16/08/2012 må kun eksaminatorerne være til stede under voteringen.

Klager vedrørende eksamensafgørelse følger bestemmelserne i gældende bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser BEK nr. 863 af 16/08/2012.